

Om belgisk organisation og uniformering 1914

Indledning

Denne artikel kan læses som et supplement til Ryttertræfningen ved Haelen, 12. august 1914 og det er hensigten at give et rids af periodens belgiske organisation og uniformering.

Organisation

Den belgiske hær var i august 1914 organiseret i seks infanteridivisioner og en kavaleridivision samt fæstningerne Antwerpen, Liège og Namur.

Belgiske uniformer, ca. 1914.
Gengivet fra en planche bragt i
Panorama de la Guerre,
der var et samtidigt fransk tidsskrift.
Fra *The Great War in a different Light*.

1. Lansener, tjenesteuniform (*petite tenue*).
2. Infanterist, feltuniform (*tenue de campagne*).
3. Guide, tjenesteuniform (*petite tenue*).
4. Ridende artilleri, tjenesteuniform (*petite tenue*).
5. Kavaleriofficer, tjenesteuniform (*petite tenue*).
6. Garder, feltuniform (*tenue de campagne*).

Infanteridivisionerne

En infanteridivision bestod af:

- 3 infanteribrigader
- 1 kavaleriregiment
- 1 artilleriregiment (á 3-4 afdelinger) (afdelingerne var i princippet knyttet deres respektive brigader)
- 1 ingeniørbataljon á 1 ingeniørkompagni og 1 brobygningskompagni (hvert kompagni organiseret i 3 delinger)
- 1 telegrafkompagni
- 1 trænafdeling.(fægtningstræn, bagagetræn, feltambulancer mv.)

Divisionen talte mellem 25.500 og 32.000 mand.

Infanteribrigaderne

En infanteribrigade bestod af:

- 2 infanteriregimenter á 3 bataljoner
- 1 maskingeværkompagni á 6 maskingeværer
- 1 artilleriafdeling á 3 batterier á 4 kanoner
- 1 gendarmerideling

En brigade talte (i runde tal) af 150 officer, 7.000 underofficerer og menige, 500 heste og 70 vogne.

Uniformer

Uniformerne var ganske farvestrålende, og gav mindelser om tidligere tiders hære.

I 1911 var man begyndt at eksperimentere med en mere moderne uniform, men grundet manglende økonomiske muligheder var det ikke blevet til mere. Se f.eks. *Het experimentele uniform van 1911*, der er en del af *Kilde 3*.

Først i løbet af krigen indføres en tidssvarende khakifarvet feltuniform af fransk/engelsk model. Se f.eks. min artikel *Glimt af Den belgiske Hær, 1918*.

Eksempler på den belgiske hærs uniformering i begyndelsen af 1900-tallet findes i *Die Belgische Armee - Moritz Ruhl, Leipzig*.

Som en del af dette værk findes også en beskrivelse af den belgiske hær, som den var organiseret og uniformeret før Hærordningen af 1914, hvis gennemførelse så småt var igangsat ved krigsudbruddet, men først planlagt afsluttet i 1918.

Kavaleriet

Regiment	Division
1. Guideregiment	Kavaleridivisionen, 1. Brigade
2. Guideregiment	Kavaleridivisionen, 1. Brigade
1. Lansenerregiment	4. Infanteridivision
2. Lansenerregiment	3. Infanteridivision
3. Lansenerregiment	1. Infanteridivision
4. Lansenerregiment	Kavaleridivisionen, 2. Brigade
5. Lansenerregiment	Kavaleridivisionen, 2. Brigade
1. Jægerregiment til Hest	6. Infanteridivision
2. Jægerregiment til Hest	5. Infanteridivision
4. Jægerregiment til Hest	2. Infanteridivision

*Menig fra 1. Guideregiment,
august 1914.*

Fra Kilde 5.

I felten blev de noget upraktiske
hovedbeklædninger
ofte erstattet af skråhuer.

Lanseflagene blev (som vist her)
båret sammenrullet om lansen.

*Menig fra 4. Lansenerregiment,
august 1914.*

Fra Kilde 5.

Fuldt mobiliseret bestod et kavaleriregiment af 4 eskadroner, organiseret i 2 halvregimenter. Regimentschefen var oberst eller oberstløjtnant, chefen for halvregimentet var major.

En femte eskadron i regimenterne blev ved mobilisering samlet i en reserve ved Antwerpen.

Eskadronerne i de fire regimenter i kavaleridivisionerne talte 155 heste, mod 139 heste i divisionskavaleriet i infanteridivisionerne.

Kavaleridivisionen bestod, foruden de to kavaleribrigader, af en cyklistbataljon (inkl. et antal lette maskingeværer), en ridende artilleriafdeling (å tre batterier), et ingeniørkompagni (cyklister), en telegrafdeling og en trænafdeling.

En Guide med brevduetransportkasse [2](#)).

Som en del af 1914-ordningen var 5. Lansenerregiment og 4. Jægerregiment til Hest var bestemt oprettet ved mobilisering. Den 12. august 1914 talte 5. Lansenerregiment 30 officerer samt 502 underofficerer og menige.

De øvrige kavaleriregimenter har en historie, der daterer sig tilbage til Belgiens selvstændighed i 1830; de ældste af regimenternes fører deres historie tilbage til *La Légion Belge* (1814-1815) og nederlandske enheder (1815-1830) [1](#)).

Telegrafafdelingen, der talte 47 mand, var udrustet - eller måske kun forudset udrustet - med en mobil radiostation (motorvogn).

Kilden til fotografiet nævner, at brevdUER blev brugt til at holde forbindelse med hærens hovedkvarter i Antwerpen.

*Karabinérregimentets Cyklistbataljon, ca. 1914.
Fra Historique du 1er Bataillon de Carabiniers Cyclistes.*

Karabinérregimentets Cyklistbataljon

Bataljonen blev oprettet i 1911, og samlede fire hidtil selvstændige kompagnier. I 1913 blev bataljonen

knyttet til Kavaleridivisionen.

Fuldt mobiliseret bestod bataljonen af 3 kompagnier á 151 mand, alle cykelberedne. Det 4. kompagni blev sandsynligvis personelstatningskompagni. Ved Haelen var bataljonen under kommando af major E. Siron.

Belgisk Hotchkiss maskingevær.
Fra Photos of the Great War.

Bataljonen var udrustet med lette maskingeværer af typen Hotchkiss (billedet).

Jeg er ikke bekendt med, hvor mange maskingeværer bataljonen rådede over.

I Kilde 5 findes en glimrende tegning af bataljonens lette maskingeværer. I modsætning til det efterfølgende postkort, viser Kilde 8 dog soldaterne med gult bånd om huen, hvilket måske kan henføres til en generel ændring af opslagsfarver mv. i 1913.

Korporal fra Karabinérregimentet,
ca. 1914.
Fra Kilde 3.

*Menig fra Karabinérregimentets
Cyklistbataljon, ca. 1914.
Fra Historique du 2ème Bataillon
de Carabiniers Cyclistes.*

Cyklistbataljonens uniformsfrakke var mørkegrøn; uniformsbukserne gråblå. Hovedbeklædningen for underofficerer og menige var enten kepi eller felthue; officererne bar kepi. Karabinérregimenterne i øvrigt bar sorte uniformskapper og sorte hatte, med overtræk af voksdug.

Uniformen i kombination med en særlig hårdnakket indsats i krigens første måneder gjorde, at de tyske soldater gav dem tilnavnet "De sorte Djævl", et tilnavn man stadig fører med stolthed.

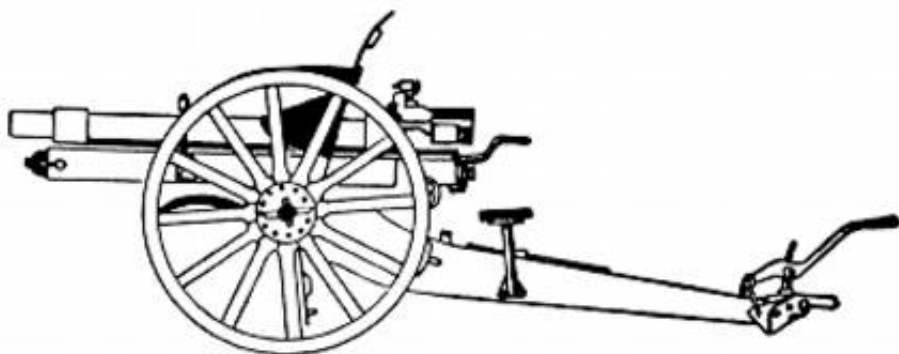
*Belgisk 75 mm feltkanon, ca. 1914.
Fra First-WorldWar.com.*

Feltartilleriet

Det belgiske feltartilleri bestod af 20 kørende artilleriafdelinger og 1 ridende afdeling.

Kilde 1 og 2 viser fordelingen på divisionsniveau, inklusive en fortegnelse over de enkelte batterier.

Hver afdeling bestod af 3 batterier á 4 feltkanoner. Feltkanonen var en 75 mm Krupp kanon Model 1905, i stil med vores egen feltkanon M.1902.

Vignet af en dansk 75 mm feltkanon M.1902 [4](#)).

Den belgiske kanon vejede 1.070 kg og havde en rækkevidde på ca. 8 km; granaten vejede 6,5 kg [3](#)).

Rørene blev fremstillet i Belgien, mens de øvrige dele blev fremstillet i Tyskland; alt blev samlet i Belgien.

Den ridende artilleriafdeling, som indgik i Kavaleridivisionen, bestod af 1. - 3. Ridende batteri.

De kørende regiment/afdelinger bar samme nummer som den division/brigade, de indgik i. I relation til 4. Infanteribrigade er der således tale om 4. Artilleriafdeling, der bestod af 7. - 9. Batteri.

*Underkorporal fra
5. Artilleriregiment, 1914.
Fra Kilde 5.*

Det ridende og kørende artilleri bærer samme uniform, inklusive den lave pelshue; regimentstilhør fremgår af et tal på skulderklappen. Mine kilder oplyser ikke, hvorledes den ridende artilleriafdeling var afmærket. Ved fronten brugte artilleristerne, analogt med kavaleriet, ofte felthuer, og for officerernes vedkommende kepier, i stedet for pelshuer.

Belgisk feltartilleri, 1914.

Fra *The Great War in a different Light*.

Infanteriet

Belgisk infanteriofficer, 1914.

Fra Kilde 5.

Belgisk infanterist, 1914.
Fra Kilde 7.

I fredstid bestod det belgiske infanteri af:

- 14 Infanteriregimenter
- 1 Garderegiment
- 3 Jægerregimenter til Fods
- 2 Karabinérregimenter

Hvert regiment bestod af 3 bataljoner á 4 kompagnier (med enkelte varianter).

Ved mobilisering formerede hvert stamregiment desuden et reserveregiment og et fæstningsregiment. Af 4. Infanteriregiment formeredes således:

- 4. Regiment
- 24. Regiment
- 4. Fæstningsregiment

Fæstningsregimenterne indgik i bemanningen af forterne ved Liège, Namur og Antwerpen, mens feltregimenterne dannede de brigader, der indgik i infanteridivisionerne.

Kilde 1 og 2 viser fordelingen på divisionsniveau, inklusive en fortegnelse over de enkelte brigader.

Maskingeværkompagnier

Belgisk maskingeværgruppe, ca. 1914.

Fra et samtidigt postkort fundet til salg på Internettet.

Stamregimenterne stillede desuden et maskingeværkompagni, der bar samme nummer som brigaden. I 4. Brigade indgik således 4. Maskingeværkompagni.

Hvert kompagni havde 6 maskingeværer, organiseret i tre delinger á 2 maskingeværgrupper.

Særegent for den belgiske hær var, at maskingeværene blev transporteret på kærre, trukket af to hunde.

Til hvert maskingevær hørte desuden to patronkærre, hver trukket af to hunde.

Maskingeværgruppe fra et af Karabinérregimenterne, ca. 1914.

Fra et nogenlunde samtidigt postkort fundet på Internettet.

I baggrunden ses soldater fra et af linjeinfanteriregimenterne og fotografiet ser ud til at være taget under fredstidsuddannelse.

Ikke alle kærre var af den lette type som ses på billederne her; andre billeder viser nogle "grovere" udgaver, der kan være udskrevet eller bragt i anvendelse som erstatning for ødelagt materiel.

Tilsvarende blev også hunde udskrevet til tjeneste.

Maskingeværer fra et af Karabinérregimenterne, ved Sempst (ca. 20 km nord for Bruxelles), 1914. Fra et nogenlunde samtidigt postkort fundet på Internettet.

Kilder

1. L'Armée Belge 1914, fra Belgian Fronts. (Organisation og historie)
2. Begrooting van het Ministerie van Oorlog voor het dienstjaar 1914, fra Belgian Fronts. (Hærordning)
3. Het Belgische Leger 1830-1914. (Organisation, uniformer, våben og udrustningsgenstande)
4. De geschiedenis van het Vijfde Regiment Lansiers, fra det belgiske rytteris officielle hjemmeside.
5. *Army Uniforms of World War 1* af Andrew Mollo, Blandford Colour Series, Poole / Dorset, 1977, ISBN 0-7137-0821-2.
6. *L'uniformes et les Armes des Soldats de la Guerre 1914-1918, Bind 1* af Liliane og Fred Funcken, Casterman 1970, ISBN 2-203-14308-9.
7. *The Western Front 1914-1918* af D. Banting og G.A. Embleton, Almark Publications, London 1971, ISBN 0-85524-173-X.

Efterskrift

Inspireret af belgierne eksperimenterede den engelske hær i 1915 også med at lade hunde trække maskingeværer.

Ideen slog imidlertid ikke an, muligvis fordi der ikke i England var samme tradition for at bruge hunde som arbejdsdyr som i Belgien.

Forsøget er muligvis dokumenteret med andre billeder, men de her viste er dem jeg kender.

Billederne findes som postkort, men gengivelserne her stammer fra Navy and Army military life 1900-1914 around Plymouth (mostly).

Forsøget er kort omtalt i artiklen *The Machine Gun Corps* af W.Y. Carman, *Military Modelling*, august 1986.

Per Finsted

Noter:

- 1) Se mere her: *La Cavalerie Belge jusqu'en 1914*.
- 2) Fra *A Photohistory of World War One* af Philip J. Haythornethwaite, Arms & Armour Press, London 1993, ISBN 1-85409-210-3.
- 3) Fra *The Belgian 75mm Model 1905 Field Gun*.
- 4) Fra *Taktik-spillet* udgivet af Model & Hobby, København, uden år (ca. 1970).